

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 6. Eleemosyna est lucrosa, fœneratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

qua S. Hieronymus, in cujus epitaphio ad Euthochium: pauperes tota urbe curiosissime perquirere damnum putabat, si quisquam debilis, & elutriens, cibo sustentaretur alterius. Spoliat filios, & inter oburgantes propinquos majorem se eis hereditatem, Christi misericordiam, dimittere, loquebatur. Idem experta est vidua Sarephitana; quæ, quidquid habebat farina, & olei, præbens Eliæ, nihil amisit, sed plura recepit. Mendoza ut 1. Reg. 9. Annot. 5. sect. 3.

Quidam pauperi, non indigebit. Prov. 28. 27.

Da, & accipe. Eccl. 14. 16. Optimè hæc duo connectuntur: cum enim quis temporales, seu spirituales, eleemosynas largitur; accipit statim fructum spirituales. Basilius Imp. Leonem filium ita docet: largire misericordiam stipem egentibus; ut ipse tibi misericordiam alicias à Rege universorum Deo: nam in eo præcipue veritatur pietas, si tua non habentibus benigne imperiaris. Eum ergo diem perisse tibi existimato, in quo nemini benefeceris pro beneficiis, quæ à Deo illa die acceperis. Octavianus in Ecclesiasticum, hic.

Vendite quæ possidetis, & date eleemosynam. Luc. 12. 33. Mox addit: *facite vobis sacculos.* S. Chrysostomus 22. homo! tali monitu Christus te voluit ditare, non nudare. Sylveira in Joan. c. 6.

Accepti ergo JESUS panes. Jo. 6. 11. Cur Christus D. hos panes, & pisces, non creavit, sed acceptos multiplicavit? Docet: ex nostris rebus, licet exigua videantur, pauperibus subvenire; de quibus nihil perdemus. Sylveira in Jo. 6.

Terrena omnia servando amittimus; sed bene largiendo servamus. S. Gregorius hom. 4. in Matth.

Non timeatur inter opera misericordiae terrenarum diminutio facultatum: semper dives est Christiana paupertas: quia plus est, quod habet, quam quod non habet. S. Leo f. 4. de Quadragesima.

Exempla.

S. Lydvina Hollanda, cum esset pauper, studiosè tamen egenis succurrebat. Paucos habens in bursa nummos, dum eos liberaliter erogaret, assidue alij coelitus surrogabantur? ita ut nunquam deficerent, sed crescerent jugiter: ideoque hæc ejus bursa, bursa JESU dicta est. Surius in vita.

Alphonfus Aragonum rex, cum quidam familiaris quæreret, quid servaret sibi, qui tam multa multis donaret? ea ipsa respondit, quæ dono. Drexelius Eleemosyna c. 3. Inter selecta epitaphia illud: habeo, quod dedi; perdidit, quod servavi. Id. ib.

De S. Macsima Sacerdote in Syria refert Bollandus 23. Jan. hospitium, & pauperum, curam ita gerebat, ut pateceret portas omnibus, qui aderant. Dicitur habuisse duo dolia; unum frumenti, alterum olei: ex his semper suppeditabat omnibus egentibus: habebat autem ea semper plena benedictione Sarephitarum.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

S. Rodanus Abbas in Hibernia, in itinere leprosis petentibus eleemosynam, equos currus dedit illis: statimque duo cervi è sylva adsunt, & currum subeunt. Bollandus 15. April.

§. VI.

Eleemosyna est lucrosa, & sceneratur.

Foceneratur Domino, qui miseretur pauperis. Prov. 19. 17. Overbum prudentissimum! cur non dixit: qui miseretur pauperis, dat Deo, sed sceneratur? Novit Scriptura avaritiam nostram; intellexit appetitum nostrum insatiabilem, qui sibi majora ad habendum proponit; redundantiam ac plus semper quærens: ob eamque causam non dixit omnino, qui miseretur pauperis, dat Deo; ut nè simplicem largitionem, & vicissitudinem mercedis existimet; sed, qui miseretur pauperis, Deo sceneratur: ut avarus, & luci cupidus, auditò usuræ nomine, seipse misericordiae dederet. S. Chrysost. in Ps. 38.

Non sceneravi, nec veneravi mihi quisquam. Jerem. 15. 10. Sensus est ex persona Christi: nullus se præbuit, qui dignè mea æra susciperet; non sceneravit mihi quisquam in sanctis, atque pauperibus conferendis, me sibi faciens debitorem. S. Hieronymus hic. Ingentes reditus conferet pecunia largita pauperibus; nam si hominibus in scenus dederis eam, centesima tibi reddent; si verò Dei pauperibus sceneretur, centuplum restituet, & æternam conferet vitam. S. Chrysostomus serm. de jejun. & lectione Genesis.

Qui parvè seminat, parvè & metet. &c. 2. Cor. 9. 6. & qui seminat in benedictionibus, id est, beneficentis multis, de benedictionibus, id est, beneficentias multas, metet. Cornelius in Matth. 14.

Exemplum.

Erat in civitate Nisibe mulier habens virum gentilem. Erant autem pauperes; habebant tantum quinquaginta numismata. Die autem quâdam ait vir uxori suæ: demus hæc numismata sceneratori, ut aliquid lucremur. Respondens uxor: veni, demus ea sub scenore Deo Christianorum. Dicit vir: ubi est Deus Christianorum? illa duxit eum in sanctam Ecclesiam, ibique ostendit ei pauperes, dicens: isti si præbueris, Deus Christianorum ipsa accipit; illi enim omnes sui sunt: qui mox cum gaudio numismata erogavit. Cum verò post menses tres penuriam paterentur, ait vir: nihil, ut video, daturus est nobis Deus Christianorum. Respondit mulier: certè dabit; tantum i, ubi illa dedisti. Currans vir in Ecclesiam, neminem vidit, nisi solos pauperes. Cum ergo cogitaret cui diceret aliquid, vidit jacere numisma, illudque conjugi tulit, atque dixit: ecce ivi in Ecclesiam, & Deum Christianorum non vidi; nec quicquam accepti ab illo nisi quod numisma ibi positum vidi, ubi prius erogaveram. Cui illa: vade domine mi, eme nobis aliquid, ut comedamus hodie. Abiit ille, & emit panem, & vinum, & pis.

Ttt 2

piscem; & veniens domum dedit uxori; quæ exenterans piscem, invenit in visceribus ejus lapidem: quem vir videns, & admirans, tulit ad trapezitam; qui dixit: quid vis, ut tibi pro eo solvam? ait autem ille: da, quidquid vis. Ad quem ipse: accipe, inquit, quinque numismata. Putans venditor, quia illuderet sibi: & tantum vis pro illo persolvere? Putans trapezita, quod ita per ironiam loqueretur, ait accipe decem; & sic ascendens emptor ad trecenta pervenit; cum iis domum rediit, ostendit uxori, & factus Christianus. Aloysius Lippomanus c. 185.

§. VII.

Elemosyna plura accipit.

Elemosyna est similis terræ, quam seminavit Isaac; quæ reddidit fructum centesimum. Gen. 26. 12. *Date elemosynam: facite vobis sacculos.* Luc. 12. 33. Videtur in his verbis contraditio. Mandat Dominus omnia vendi, distribui; & simul præcipit sacculos fieri. Nota, quod dicit: *date elemosynam.* Inde parentur sacculi: quia, quæ pauperibus dantur, cum scenore recipiuntur. Sylveira, in Matth. 25. q. 8.

Accipit ergo Jesus panes. Jo. 6. 11. Ubi in manus accipit Dominus panes, illosque egentibus dividit, augmento pro suo incipiunt panes redundare: nam erogatio in pauperes facit penam bonorum abundantiam. Baza t. 2. l. 11. c. 2. §. 26. Fecundissima sunt Christi manus: paucos panes accipiunt, pauciores pisces; & instat fertilissimi agni, non solum centuplum, sed plus quam millecuplum fructum afferunt. Barradius D. 4. Quadrag.

Distribuit ascumbentibus, quantum volebant. ib. Bona enim crescunt, dum egenis impenduntur. Prov. 11. 24. *dividunt propria, & ditiores fiunt.* Apostoli quinque solum panes habebant; sed, cum turbis apponunt ditiores fiunt; & panibus multiplicatis, & duodecim fragmentorum copinis superantibus. Escobart. 1. mir. Chr. sect. 2. Obl. 3.

Exempla.

Leva oculos tuos. Gen. 13. 14. Vidisti, quomodo Deus certet beneficiis? vidisti dignam divinam bonitate munificentiam? vidisti, quantis cessit, & quanta est assecutus? Hic erudiamur, ut magnam in dandis elemosynis largitate utamur; quod, datis parvis, adipiscamur magna. S. Chrysof. hom. 34. in Gen.

Vidua Sunamitis mortuum sibi filium collocavit super lectulum hominis Dei. 4. Reg. 4. 21. Ubi eum Elizeus ad vitam revocavit. Cur non in lectulo pueri eum collocavit? credo, quia ille lectulus Elizeo ex elemosyna datus fuerat; & ideo mirabilem vim resuscitandi mortuos quasi habebat. Mendoza in 1. Reg. 10.

Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. Luc. 19. 8. Prius dicendum videtur, reddo Creditoribus, deinde do pauperibus: quia prius, & gravius, urget obligatio, quam largitas ex pietate. Cur opus consilij anteposit præcepto? S. Chrysof. hom. de Zachæo: conferunt dona,

quod fraudes ademerant: dona enim pauperum sunt lucra animarum. Prius dat dimidium pauperibus, ut largior fieret restitutio. Pio scenore sperabat, ex elemosynis divitias multum crescere: ut ergo valeat, non simpliciter, sed quadruplum, restituere, prius dimidium bonorum suorum statuit in pauperes expendere; ut inde opes multiplicentur in quadruplum Creditoribus restituendæ. Sylveira hic q. 13.

Anno 1631. quò hæc scripsi, magnus Hertrix Dux Ferdinandus, cum pestilentia grassaretur Florentiæ, totò contagij tempore triginta quatuor millia egentiorum hominum, & inclusorum, aluit. In diem singuli octo carnis uncias, duas panis libras, oleum, salem, ligna, legumina, aliæque hujusmodi, acceperunt; ita ut egentioribus in victu nihil defuerit. Expendisse dicitur septingenta millia Coronatorum tempore contagionis. Dux ipse, sine ullò comitatu, quotidie ad pauperes revisit humaniter allocutus, & solatus est. Non distulit Deus præmium: Idibus Februarij in palatio, dum aliud quæreretur, reperta est cista ferrea, lignò vili operata, sed metallo nobiliore plena. In capsulis primis inventæ sunt scutellæ argenteæ cum effigie Cosmæ Ducis primi. Cistam altius nostrum non est scrutari. Ità Cæsar Troilus Florent. Colleg. Rector literis testatus est. apud Drexelium de elemos. p. 1. §. 4.

Sententia Patrum.

Cibus egeni, regni cœlestis est pretium: & largitor temporalium hæres efficitur æternorum. S. Leo f. 4. de Collectis.

Planta in pauperum manibus, quæcunque volueris: nihil hac terrâ pinguis. S. Chrysof. hom. 22. in Acta.

Qui pecunias servat, non est earum dominus. Quòd si, ut augeantur, servas; ea profectò optima ratio augendi, in omnes distribuatur. Neque enim sine sumtu lucrum, neque divitiæ sine largâ effusione, proveniunt. Cujus rei argumentum in secularibus rebus videre licet: siquidem mercator, & agricola; ille pecunias, hic semina, profundit. Mercator navigando pecunias in multos impendit, ut deinde lucretur; agricola, semina in terram jaciens, aliduo dies labore exercetur, ut plus inde accipiat. S. Chrysof. hom. 18. in Joan. 1.

Noli pecuniarum respicere sumptum, sed magis eum, qui ex illo sumptu est, proventum. Si enim, qui seminat, gaudet, tamen si incertum seminet; multò magis qui cœlum, quasi agrum colit. Idem ferm. 21. in ep. ad Roman. c. 12.

Ars omnium artium quæstuosissima, elemosyna. Id hom. 33. ad pop. Antioch.

Felix est illud horreum, & omnium fructuum multiplicatione dignissimum; de quo egentium, & debilium, satiat esuries; de quo relevatur peregrini necessitas; de quo desiderium fovetur infirmi. S. Leo f. 5. de jejuniis.

Si quis crederet, aliquam esse terram, vel regnum, ubi calix aquæ frigida valeret sibi mille mar-